

Antopäivä
31.1.2003

Nro
SM-2003-00287/Tu-411

Voimassaoloaika
1.2.2003 – 31.1.2008

Säädöserusta
Laki poliisin hallinnosta 9 §

Kohderyhmä
Poliisi

Kumotaan
Sisäasiainministeriön määräys 8.1.1998, dnro 15/97

KESKUSRIKOSPOLIISIN TEHTÄVÄT RIKOSTEN ESITUTKINNASSA JA POLIISITUTKINNASSA

1. KESKUSRIKOSPOLIISIN TEHTÄVISTÄ ANNETUT SÄÄDÖKSET JA OHJEET

Poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 9 §:n mukaan keskusrikospoliisin tehtävänä on torjua kansainvälistä, järjestäytyntä, ammattimaista, taloudellista ja muuta vakavaa rikollisuutta, suorittaa tutkintaa sekä kehittää rikostorjuntaa ja rikostutkintamenetelmiä. Saman pykälän nojalla sisäasiainministeriö määrää keskusrikospoliisin tutkittavaksi kuuluvat asiar ryhmät sekä päättää keskusrikospoliisin ja poliisin muiden yksiköiden välisistä tutkintajärjestelyistä.

Lisäksi keskusrikospoliisin esitutkintaan- ja poliisitutkintaan liittyvästä toiminnasta määrätään seuraavissa sisäasiainministeriön määräyksissä ja ohjeissa:

- Vakavan rikollisuuden torjuntakohteen määrittäminen ja valitseminen, määräys 28.10.2001, SM-2001-1520/Ri-2
- Rikostiedustelu ja tarkkailu, määräys 28.9.2001, SM-2001-1211/Ri-2
- Rajan yli jatkuva tarkkailu, määräys 23.3.2001, SM-2001-497/Tu-41
- Poliisitutkinta, määräys 27.10.2000, SM-2000-1847/Tu-413
- Liiketoimintakielto, määräys 21.6.1999, SM-1999-284/Tu-413
- Paikallispoliisin ja poliisin valtakunnallisten yksiköiden yhteistoiminnan perusteet läänissä, määräys 15.6.1998, 10/98
- Teknisen rikostutinnan järjestäminen, määräys 11.9.1998, 13/98
- Telekuuntelu ja pakkokeinolain (450/1987) 5 a luvun mukainen televalvonta, ohje 16.1.2003, SM-2002-02731/Ri-2
- Rikosilmoituksen siirto toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, ohje 16.8.2002, SM-2002-1056/Ri-3
- Poliisin tekemäksi epäillyn rikoksen esitutkinta, ohje 23.1.2002, SM-2001-828/R1-2

- Rikosten torjuntaan ja tutkintaan liittyvän poliisin virka- ja oikeusavun pyytäminen ulkomailta, ohje 16.8.1999, nro 7/011/99

2. KESKUSRIKOSPOLIISIN TUTKITTAVAKSI KUULUVAT RIKOSASIAT

Sisäasiainministeriö määrää, että keskusrikospoliisin ensisijaisena tehtävänä on vakavan rikollisuuden torjuntakohteen määrittämistä ja valitsemista koskevassa sisäasiainministeriön määräyksessä tarkoitettujen järjestäytyneiden rikollisryhmien koko rikollisen toiminnan lopettamiseen tähtäävä ennalta estäminen ja tapahtuneiden rikosten tutkinta.

Sen lisäksi keskusrikospoliisi tutkii em. määräyksessä tarkoitettua muuta vakavaa rikollisuutta, kun esitutkinta

- liittyy sellaiseen muuhun rikollisryhmään, joka rikollisen toimintansa vuoksi on keskusrikospoliisin erityisessä seurannassa,
- liittyy henkirikokseen tai sen yritykseen, jonka kohteena tai tekijänä on järjestäytyneen rikollisryhmän jäsen,
- edellyttää tutkintaryhmän perustamista vieraan valtion kanssa,
- edellyttää tavanomaista laajempaa kansainvälistä yhteistyötä, taikka
- liittyy terroririkokseen, jollei suojelupoliisin kanssa toisin sovita.

Keskusrikospoliisi ja poliisin lääninjohto sopivat yhteistoimintasopimuksessa tai yksittäistapauksessa keskusrikospoliisin ja paikallispoliisin tutkintavastuusta, kun asia

- liittyy vaikeasti selvitettävään henkirikokseen tai sen yritykseen
- rikosasian laajuuden ja vahingollisuuden vuoksi edellyttää useampien poliisin yksiköiden muodostamaa tutkintaorganisaatiota,
- liittyy rikosoikeudelliseen ennakkotapaukseen,
- edellyttää erityistä asiantuntemusta,
- edellyttää esteellisyssäännösten tai näihin rinnastettavien syiden vuoksi erityisiä tutkintajärjestelyjä, taikka
- edellyttää ammattitaitoisen esitutkinnan alkutoimenpiteiden varmistamista ja järjestämistä eri tyyppisissä kiireellisissä tilanteissa.

Vastaavaa menettelyä noudatetaan soveltuvin osin Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen kanssa.

3. YHTEISTOIMINTAA KOSKEVA MENETTELY

Poliisiyksikkö ilmoittaa viipymättä poliisin lääninjohdolle ja keskusrikospoliisille asiasta, jonka tutkinta kuuluu tai edellä mainitun sopimusmenettelyn mukaisesti saattaisi kuulua keskusrikospoliisille. Virka-ajan ulkopuolella ilmoitus tehdään keskusrikospoliisin johtovalmiudessa olevalle tutkinnanjohtajalle. Asian tutkintavastuu siirtyy keskusrikospoliisille heti, kun se voidaan tehdä vaarantamatta tutkinnan alkutoimenpiteiden suorittamista,

jollei toisin sovita. Tapahtuneesta henkirikoksesta tai sen yrityksestä tulee aina tehdä ilmoitus keskusrikospoliisille rikosanalyysin turvaamiseksi.

Sisäasiainministeriön määräyksen (10/98) mukaisesti paikallispoliisiin tulee erikseen sovitulla tavalla avustaa keskusrikospoliisia ja vastata yhteistoiminnasta johtuvista kustannuksistaan, ellei tulos- tai yhteistoimintaneuvotteluissa muuta sovita.

Poliisin lääninjohdolla on poliisin hallinnosta annetun lain 9 §:n 3 momentin nojalla oikeus yksittäistapauksessa määrätä tutkintajärjestelyistä keskusrikospoliisiin ja paikallispoliisiin kesken läänissä.

4. RIKOSTUTKINTAAN LIITTYVÄT KESKUSRIKOSPOLIISIN MUUT TEHTÄVÄT

Sisäasiainministeriö on antanut asiakirjan alussa mainitun määräyksen rikostiedustelusta ja tarkkailusta, jonka mukaan keskusrikospoliisi suorittaa vakavaan järjestäytyneeseen ja kansainväliseen rikollisuuteen kohdistuvaa rikostiedustelua sekä välittää ja käsittelee kansainvälisistä lähteistä saatua tietoa. Edellä mainitun määräyksen mukaan keskusrikospoliisin tehtävänä on valtakunnallisen rikostiedustelun yhdenmukaistaminen sekä rikostiedustelua koskevien selvitysten laatiminen poliisin ylijohdolle ja läänijohdolle sekä rikostiedustelutietojen välittäminen muille poliisin yksiköille. Keskusrikospoliisi vastaa myös rikosanalyysitoiminnan yleisestä kehittämisestä sekä siihen liittyvän keskitetyn koulutuksen järjestämisestä edellä mainitun sisäasiainministeriön määräyksen perusteella. Poliisiyksikön tulee ilmoittaa keskusrikospoliisille vakavaan rikollisuuteen liittyvistä tai muuten valtakunnallisesti merkittävien strategisten rikosanalyysihankkeiden aloittamisesta.

Keskusrikospoliisi on Schengenin yleissopimuksen mukainen kansallinen keskusviranomaisena. Keskusrikospoliisi ottaa vastaan ja käsittelee yleissopimuksen mukaisia oikeusapupyynnöitä. Lisäksi se johtaa rajan yli tapahtuvaa tarkkailua Suomessa sisäasiainministeriön määräyksen mukaisella tavalla. Keskusrikospoliisi toimii myös kansallisena keskusviranomaisena kansainvälistä oikeusapua ja rikoksenteijöiden luovuttamista koskevissa asioissa. Lisäksi se suorittaa rikoksenteijän luovutusta koskevan tutkinnan kun luovutus koskee muita kuin Pohjoismaita. Vieraassa valtiossa tapahtuneesta rikoksesta Suomessa vastaanotetut rikosilmoitukset toimitetaan toiselle EU-valtiolle tutkintaa varten keskusrikospoliisin rikostietopalveluun kautta.

5. KESKUSRIKOSPOLIISIN TEHTÄVÄT POLIISITUTKINNASSA

Sisäasiainministeriön poliisitutkinnasta antaman määräyksen mukaan keskusrikospoliisi vastaa suuronnettomuuteen liittyvästä poliisitutkinnasta, kun asia edellyttää laajaa kansainvälistä yhteistoimintaa.

Keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskuksen tehtävistä poliisitutkinnassa säädetään rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa.

Poliisijohtaja

Jorma Toivanen

Poliisiylitarkastaja

Jouni Vätkki